

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

Rector Magnífic, Honorable Senyor Conseller d'Educació, Senyora Presidenta del Consell Social, Senyor Secretari General de la UIB, doctors i membres del Claustre, senyores i senyors,

El doctor Pere Rosselló assenyalava fa un moment que ens trobàvem davant un acte de justícia. Jo afegiria, a més, que és un dia de goig, perquè ens reunim aquí, en un acte senzill, per donar un merescut reconeixement a una de les persones més significades del món cultural balear, el senyor Anthony Bonner. Una persona que ha destacat en diversos camps de recerca i que és un exemple, com ja s'ha dit, d'integració lingüística i cultural. Però quan el Departament de Filosofia i Treball Social elevà la proposta perquè el Consell de Govern consideràs nomenar doctor honoris causa per la UIB el senyor Bonner, vàrem tenir en compte sobretot la seva tasca en el món del lul·lisme. Llull és potser la persona més important que ha nascut a l'illa de Mallorca: a més del seu pes com a filòsof, ocupa un paper central en la llengua i la cultura catalanes, similar al que puguin tenir Shakespeare, Cervantes o Goethe en les seves respectives llengües. Diu molt en favor d'algú nascut als Estats Units, arribat a Mallorca el 1954 i instal·lat definitivament a l'illa el 1959, que sabés copsar la importància de la figura de Ramon Llull, quan molta gent d'aquesta terra l'ignora, si no el menysprea. Des de la meitat dels anys setanta del segle passat, *Toni Bonner* s'ha dedicat a estudiar Ramon Llull des de molts àmbits. En primer lloc, ha contribuït decisivament a difondre i actualitzar l'obra i el pensament de Llull. Això ho ha dut a terme mitjançant, per exemple:

— publicacions en periòdics, com l'article de l'any 1983 a *La Vanguardia* «La imatge desenfocada de Ramon Llull» o «El *Breviculum* de Ramon Llull» al suplement *Brisas* del diari *Última Hora*, el 1989;

— revistes nostrades com *Lluc*, on l'any 1986 publica «Ramon Llull, propagandista», o *Randa*, on l'any 1990 publicà «El lul·lisme alquímic i cabalístic i les edicions de Llàtzer Zetzner»;

— edicions de llibres, algunes de les quals ja han estat mencionades;

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

— llibres: com el de l'any 1988, en col·laboració amb Lola Badia, *Ramon Llull. Vida, pensament i obra literària*, a l'Editorial Empúries, que tingué una traducció al castellà el 1993; o *Ramon Llull*, Biografies, també a l'Editorial Empúries;

— diccionaris i enciclopèdies: l'any 1987 publica «Raymond Lulle, philosophe et théologien catalan (1232/33-1316)» al *Dictionnaire de Spiritualité*; o, l'any 1991, l'entrada «Llull, Ramon», a la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*;

— participació en obres col·lectives com, l'any 1987, «L'aprenentatge intel·lectual de Ramon Llull», als *Studia in honorem prof. M. de Riquer*; o, amb Lola Badia, «Ramon Llull (1232-1316)», a *Escriptors de les Illes Balears* (1985).

— i també publicacions en el seu idioma nadiu, com l'any 1989, «The corrent State of studies on Ramon Llull's thought», a *Catalonia Review*; l'any 1990, dos articles al número d'homenatge a Ramon Llull de la revista *Catalan Review* o, també l'any 1995, «Llull's Published Works», a *Catalonia*.

Aquesta difusió mitjançant publicacions s'ha complementat amb nombroses conferències, de les quals vull recordar especialment, perquè és del tipus d'activitat que no sol figurar als currículums i de la qual els mitjans no se'n solen fer ressò, les dutes a terme en diversos centres escolars de Mallorca, moment que per a molts d'estudiants suposava el primer contacte amb Ramon Llull, conferències que varen ser també de gran ajuda als professors de Filosofia de batxillerat que havien d'explicar Llull a COU (curs equivalent al que avui és segon de batxillerat).

Però Bonner no només ha fet de divulgador i actualitzador de la figura de Ramon Llull, sinó que n'ha estat un estudiós excel·lent. Vull destacar, sobre aquest aspecte, dues vessants:

D'una banda, la seva tasca d'edició. Ja n'hem parlat abans, però permeteu que torni a referir-me a la publicació, l'any 1985 a Princeton, de les *Selected Works of Ramon Llull (1232-1316)*. Aquesta obra, de 1.330 pàgines distribuïdes en dos volums, és molt important almenys per dues raons. En primer lloc, perquè suposà una edició moderna de

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

les obres de Llull, que supera les edicions vuitcentistes i renaixentistes vigents fins aleshores. En segon lloc, perquè hi trobam catalogats, amb els títols normalitzats, els escrits lul·lians, ordenats cronològicament i dividits per èpoques. Com a conseqüència, no és estrany que aquesta obra hagi tingut quatre edicions en llengua anglesa i quatre més en la seva edició catalana, i que la catalogació de Bonner sigui la referència per situar els escrits de Llull. A més, s'ha d'afegir, per completar les edicions a càrrec de Bonner, la de la *Lògica nova*, de 1998.

Aquesta feina d'edició està complementada amb els seus treballs sobre la cronologia lul·liana: des de 1977 i durant la dècada dels vuitanta, apareixen diverses publicacions sobre el tema: fins a cinc articles a *Studia Lulliana* («Problemes de cronologia lul·liana» i «Nota suplementària a *Problemes de cronologia lul·liana*», «Notes de bibliografia i cronologia lul·lianes», «Modificacions al catàleg de les obres de Ramon Llull» i «La cronologia dels anys 1303-1308 i de l'estada a Pisa de Ramon Llull»), a més de l'article publicat a *Randa* «Cronologia de Ramon Llull». De tot aquest seguit d'articles sobre el tema, vull mencionar-ne expressament un, publicat l'any 1985 a *Studia Lulliana*: «Correccions i problemes cronològics», perquè demostra la categoria investigadora de Bonner, que en aquest article fa crítica dels seus treballs anteriors aportant noves dades.

Tot plegat, la feina de Bonner en aquest camp ha contribuït a crear un marc teòric que ha permès l'avenç en les edicions de Ramon Llull, tant pel que fa a la Raimundus Lullus Opera Latina (ROL) com a la Nova Edició de les Obres de Ramon Llull (NEORL).

El segon vessant que vull destacar són els estudis de Bonner sobre l'art lul·liana. Per als qui ens dedicam a la filosofia, els estudis de Bonner sobre aquest camp són de referència ineludible. Bonner va saber copsar la importància de l'Art dins el conjunt de l'obra de Llull, i els diversos treballs que va publicar esdevenen una bona via d'accés i alhora d'aprofundiment per a qui vulgui endinsar-se en la filosofia de Llull. Des de 1987 fins a l'any 2003 trobam una desena de publicacions on es planteja, d'una banda, que Llull havia construït el seu sistema a partir de l'Art, i que Art, lògica i pensament no es poden dissociar en el procés d'homogeneïtzació del pensament cristià occidental. De

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

l'altra, es defensa una interpretació de Llull consistent a substituir els fonaments axiomàtics que el pensament medieval extreia de les fonts antigues i de la patristica per una estructura i un desenvolupament lògics arrelats en les capacitats de la raó humana. Per no fer-me més pesat encara amb la relació de les obres concretes, només en mencionaré una, que potser no és la més transcendent ni important, però sí que és prou significativa i, a més, està publicada a la revista del nostre Departament, la revista de la UIB *Taula. Quaderns de Pensament*: «L'Art de Llull com a alternativa a l'aristotelisme parisenc», publicada l'any 2002.

Hi ha més aspectes de la figura i el pensament de Llull que han estat objecte de l'interès d'Anthony Bonner, com la relació entre religions, però entrar-hi ens duria a allargar innecessàriament aquesta defensa. Pensau que parlam d'un total, entre una cosa i l'altra, de més de cent publicacions, entre revistes, capítols de llibre, edicions de llibre, actes de congressos i llibres; i d'un *curriculum vitae* que destaca no només per la quantitat ans també i sobretot per la qualitat, que ha fet que Anthony Bonner sigui referència imprescindible en els estudis lul·lístics. El doctor Pere Rosselló ja ha destacat les nombroses distincions de les quals Anthony Bonner ha estat objecte. Jo en vull afegir una altra, de distinció, més silenciosa, però que potser és un dels majors motius d'orgull d'un investigador: ser model i mirall en el seu camp per als nous investigadors. En aquest aspecte, Anthony Bonner també ha assolit l'excel·lència, havent contribuït a crear les estructures i alhora convertint-se en far per als joves investigadors que s'inicien en els estudis lul·lístics. A la nostra Facultat en tenim molts exemples reeixits i excel·lents. No en faré una llista, perquè la memòria podria fer-me una mala passada i deixar algun nom, però sí que vull mencionar-ne un expressament, perquè forma part del Departament proponent, perquè s'ha convertit en la referència dels estudis lul·lístics al nostre Departament, i perquè ha contribuït molt perquè puguem arribar avui a aquest acte, el doctor Antoni Bordoy.

Per tot això, un grup com el de recerca sobre el pensament científic i filosòfic modern i contemporani, del qual form part, que no ens dedicam específicament als estudis lul·lístics, i que tampoc no tenim especial relació personal amb Toni Bonner, vàrem elevar una proposta al Consell de Departament de Filosofia i Treball Social perquè

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

proposàs al Consell de Govern que el senyor Anthony Bonner fos nomenat doctor honoris causa per la UIB. Perquè, veritablement, es tracta d'un acte de justícia, un reconeixement de la Universitat i per extensió de la societat balear a una persona que, com heu pogut veure en aquests dos breus discursos, compleix amb escreix els requisits per ser-ho.

Moltes gràcies per tot a Anthony Bonner, gràcies especialment per haver acceptat aquest nomenament, nomenament que suposa honorar també la Universitat que li reconeix aquesta distinció, en la mesura que es fa palès el valor que dóna a la recerca en el terreny de les humanitats, a la inquietud pel territori i a la integració en la nostra terra. Toni, benvingut com a doctor de la Universitat de les Illes Balears.

Joan Lluís Llinàs

Departament de Filosofia i Treball Social

Universitat de les Illes Balears